

# گروه اخلاق و آداب پزشکی دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه

## تاریخچه و معرفی رشته اخلاق پزشکی

### معرفی رشته

به دلیل جایگاه متعالی و برجسته حرفه پزشکی، اخلاق پزشکی در میان تمامی شاخه های اخلاق حرفه‌ای از جایگاه ویژه ای برخوردار است. منابع مختلف، تعاریف متعددی را برای اخلاق پزشکی ارائه داده اند. یکی از صاحب نظران در این زمینه، اخلاق پزشکی را اینگونه تعریف می کند "اخلاق پزشکی فعالیتی تحلیلی است که طی آن افکار، عقاید، تعهدات، روش رفتار، احساسات، استدلال و بحث‌های مختلف در حیطه تصمیم‌گیری‌های اخلاقی در پزشکی به صورت دقیق و انتقادی بررسی می شود و در موارد لزوم دستورالعمل‌هایی صادر می گردد. تصمیمات اخلاق پزشکی، در حیطه عملکرد طبی، بدیهیات و ارزش‌ها، خوب یا بد، صحیح یا نادرست و آنچه را که باید یا نباید انجام شود، مشخص می سازند". به عبارت دیگر "اخلاق پزشکی را می توان تنظیم رفتار و اجرای اصول حاکم بر رفتار شغلی پزشکان تعریف کرد". سیگلر<sup>1</sup> در کتاب خود تحت عنوان "انقلاب اخلاق پزشکی آمریکا" تعریفی بسیار ساده از اخلاق ارائه می دهد به این صورت که "اخلاق پزشکی اخلاق در صحنه عمل در پزشکی" می باشد.

اخلاق پزشکی را می توان دانشی گسترده و دارای دو بعد نظری و عملی در نظر گرفت. توصیف و تعریف مفاهیم و مبانی بنیادی این علم، تعیین فرضیات اخلاقی موجود و تشریح ارتباط آن با آداب و رسوم و مذاهب جوامع مختلف، جنبه نظری علم اخلاق پزشکی را تشکیل می دهند. بعد عملی این علم نیز با در نظر گرفتن مبانی نظری، مشکلات و چالش های اخلاقی موجود در قلمرو طب و مراقبت‌های بهداشتی را مورد بحث و بررسی قرار می دهد.

اخلاق پزشکی طیف وسیع و متنوعی از موضوعات و مسائلی را که ممکن است در موقعیت های بالینی مطرح شوند، در بر می گیرد که فلسفه اخلاق پزشکی، آموزش و اخلاق پزشکی، اخلاق پزشکی و پژوهش، تصمیم گیری داوطلبانه، حقیقت گویی، رازداری، اتانازی، پیوند اعضا، تخصیص منابع در پزشکی، معضلات اخلاقی در مراقبت از زنان باردار، اخلاق و ژنتیک پزشکی، برخورد با درخواست‌های درمان نابجا و چگونگی مراقبت های پایان زندگی را می توان از جمله مهم ترین مباحث مطرح در اخلاق پزشکی بر-شمرد {پزشک و ملاحظیات اخلاقی جلد 1 و 2}.

اخلاق و آداب پزشکی دارای زمینه‌های مشترک هستند بنابراین اغلب اخلاق و آداب پزشکی با هم مورد بحث قرار می گیرند. اما همه حوزه‌های آداب پزشکی نیز توسط علم اخلاق مورد نقد و بررسی قرار نمی گیرند. در فرهنگ لغت انگلیسی آکسفورد واژه آداب به صورت "کد مرسوم رفتار مودبانه در جامعه یا در میان اعضای یک حرفه خاص یا یک گروه" تعریف شده است. همچنین فرهنگ لغت پزشکی Taber آداب پزشکی را به عنوان "سیستمی اصولی، حاکم بر رفتار پزشکی که با ارتباط پزشک با بیمار، خانواده بیمار، همکاران پزشک و به طور کلی جامعه سر و کار دارد" تعریف می کند. واژه آداب از یک واژه یونانی به معنی دلپذیر و برازنده برگرفته شده است و قدمتی به اندازه حرفه پزشکی دارد. تحت هدایت اصول آداب پزشکی، پزشک خانواده و مددجوی او راضی نگه

<sup>1</sup>M Siegler

داشته خواهند شد لذا در جامعه انتظار می‌رود که پزشک از هنجارهای اخلاقی قابل قبول جامعه پیروی کند { فرهنگ لغت انگلیسی آکسفورد، فرهنگ لغت پزشکی Taber}.